

MALÝ PRINC – ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY (*1900 †1944)

<u>Námět:</u>	vlastní zážitky – porouchání letadla při přeletu nad Afrikou
<u>Téma a motiv:</u>	kontrast dětského světa s dospěláckým; důležitost přátelství, pravé hodnoty lidského světa, cestování prince po planetkách, na kterých poznává různé lidi a těm se snaží porozumět, liška, růže, láska, vymetání sopek, baobaby
<u>Časoprostor:</u>	neurčen – pravděpodobně autorova současnost, odehrává se během 8 dní, planeta Země (7.) (poušť Sahara), jiné planetky (5), planetka B612 (veliká jako dům)
<u>Kompoziční výstavba:</u>	začátek + konec psán chronologicky ich-formou, retrospektiva, když Malý princ vzpomíná -> er-forma, 27 kapitol
<u>Literární druh a žánr:</u>	druh – epika; žánr – alegorická filozofická pohádka
<u>Vypravěč:</u>	Ich-forma (pilot), Er-forma (princ) – autor příběh vypráví po 6 letech, kdy si princ vrátí na vlastní planetku
<u>Postavy:</u>	<p>Malý princ – velmi citlivý a vnímavý; hodný, bezelstný, nezkažený, mladý, nevinný, křehký; má rád západy slunce; zpočátku pochybuje o ryzosti lásky jeho květiny, je zklamaný lidskými charaktery, později nachází skutečný smysl života (láska, přátelství); nechápal svět dospělých (zloba, zášť, faleš, chamtivost, ...)</p> <p>květina – pyšná růže, myslela si, že je jediná svého druhu, nedávala najevo své city</p> <p>Pilot – dospělý vypravěč příběhu, trochu samotář a snílek, citlivý, snaží se pomoci malému Princovi</p> <p>Král – pyšný, považoval všechny za svoje poddané, rozkazoval, dobrák, který vydával jenom rozumné příkazy, panovačný, rozumný, osamělý</p> <p>Ježita – je samolibý a slyší jenom samou chválu na svoji osobu, žil sám na planetce</p> <p>Piják – osamělý; pije, aby zapomněl na to, že se stydí za to, že pije.</p> <p>Podnikatel – zaneprázdňený, zakládá si na preciznosti a přesnosti, na nic nemá čas, podrážděný</p> <p>Místopisec – sobecký vědec, myslí si, že je nejdůležitější na světě, zapisuje zážitky objevitelů</p> <p>Lampář – pracovitý, ale smutný; dodržuje pilně předpisy – zhasínání a rozsvícení lampy</p> <p>Liška – moudrá, přátelská; pozitivně ovlivnila myšlení malého prince, pomohla mu najít skutečný smysl života (láska, přátelství); chce, aby si ji malý princ ochočil; trochu znuděná</p> <p>Výhybkář – vypravoval vlaky, žil hekticky, „Nikdy nejsme spokojeni tam, kde jsme“</p> <p>Obchodník s pilulkami na žízeň – prodával pilulky, které ušetří 53 minut týdně, pro malého prince nesmyslné, zbytečné, bezcenné – za ten čas by šel pomalu ke studánce</p> <p>Had – jeho uštknutí navrací malého prince zpět na svoji planetu</p>
<u>Vyprávěcí způsoby:</u>	filozofické myšlenky, jednoduchý, spisovný jazyk, pojato jako komiks pro děti, krátké věty
<u>Typy promluv:</u>	přímá, polopřímá řeč, nepřímá, vnitřní monology a dialogy
<u>Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku:</u>	spisovný (např. knižní) a nespisovný (citově zabarvená slova, zdobněliny) jazyk, alegorie
<u>Tropy a figury a jejich funkce ve výňatku:</u>	Epiteton, Personifikace, Apoziopese , Metafora, Přirovnání, Hyperbola, Oxymóron , Eufemismus

Kontext autorovy tvorby:

- Knihu napsal v NY a věnoval ji nejlepšímu kamarádovi
- Kniha obsahuje autorovi kresby, které byly použity ve všech vydání.
- Malého prince začal Antoine de Saint-Exupéry psát v nejničivější době svého života, v době porážky a ztráty svobody celého světa
- V době leteckých bojů o Francii zahynuli téměř všichni jeho kamarádi

O autorovi:

- Exupéry pocházel z aristokratické rodiny.
- Studoval ve Švýcarsku a v Paříži. Pobýval u babičky na hrabství.
- Byl výtvarně nadaný, ilustrace ke svým dílům si kreslil sám.
- Od mládí se zajímal o letectví. Leteckou způsobilost získal během vojenské služby. Přežil 2x leteckou havárii.
- Letectví se věnoval celý život. Jako pilot podnikl četné cesty po celém světě. Např. severní Afrika, JA
- Věnoval se literární a publicistické činnosti – **stal se reportérem a psal reportáže.**
- Za 2. světové války, do které se sám přihlásil, zahynul při průzkumném letu, pravděpodobně nad Středozemním mořem nedaleko Korsiky, kde byl sestřelen německým letadlem

Dílo: **Válečný zajatec**-povídky **Země lidí, Noční let, Letec, Citadela** – nedokončená próza

Literární / obecně kulturní kontext

Světová literatura 1. pol. 20. stol., která trvala do roku 1945. Literatura se tehdy dělila na tradiční (zde patří i ztracená generace) a experimentální, začala se udělovat NC za literaturu

- 3 proudy:
- 1) proud realistický** – autoři se vrací k realismu, používají klasické umělecké prostředky, dochází k zaměření se na psychický a citový život jedince (autoři ztracené generace)
 - 2) proud experimentální** – experimentace ve způsobu vyprávění, s jazykem, ubývá dějovosti, složitá symbolika, prvky absurdity, čtenář si musí dost sám domýšlet, konfrontace vnitřního světa s okolím (Kafka)

představitelé: **Marcel Proust** (Hledání ztraceného času – román)

James Joyce (Odysseus)

Virginie Woolfová (K majáku, Orlando)

- 3) proud překračující tabu** – zobrazovaly se erotické náměty, sex a homosexualita vznikají nová uskupení a hnutí (PEN klub), spisovatele spojuje i rozděluje světový i politický názor, především důležitý postoj k válkám, náboženství, fašismu, demokracii, komunismu, nacismu

Tvořili ve stejné době jako A. de Saint – Exupéry

- Francie např. **H. Barbusse** (Oheň) nebo **A. de Saint – Exupéry** (Malý princ, Noční let, Letec, Citadela), **A. France** (Ostrov tučňáků), **André Gide** (Penězokazi), **Francois Mauric** (Klubko zmijí)
- Anglie **G. B. Shaw** (Pygmalion), **John Galsworthy** (Sága rodu Forsytů), **Robert Graves** (Já, Claudius)
- Německo např. **T. Mann** (Buddenbrookovi), **E. M. Remarque** (Na západní frontě klid, Nebe nezná vyvolených, Cesta zpátky) nebo **L. Feuchtwanger** (Židovka z Toleda, Goya), **H. Mann** (Profesor Neřád)
- Amerika **E. Hemingway** (Sbohem, armádo, Komu zvoní hrana, Stařec a moře), **S. F. Fitzgerald** (Velký Gatsby, Něžná je noc), **John Steinbeck** (Pláň Tortilla, Hrozný hněvu, O myších a lidech)

Obsah:

Kniha začíná příběhem malého chlapce, který se snaží zaujmout dospělé svými kresbami, ale nedaří se mu to. Dospělí pro něho nemají pochopení. Tak se chlapec rozhodne, že se nikdy nebude chovat jako dospělí.

Další děj se odehrává o několik let déle, když chlapec vyroste v pilota a ztroskotá na Saharské poušti. Setká se tam s Malým princem, který chce nakreslit beránka. Malý princ se s pilotem spřátelí a vypráví mu o své planetě a o svém cestování.

Nejprve popisuje svou planetu B612, na které má 3 sopky, spoustu rostlin - baobaby a jednu květinu, která byla kvůli své kráse a pocitu, že je na světě jediná, velmi pyšná. Dále vyprávěl o svých cestách po okolních planetách. Na každé planetě byla pouze jedna osoba - král, ješita, pijan, podnikatel, lampář a místopisec - a každá zastupovala určitou vlastnost.

Jako poslední planetu navštívil Zemi, kde se seznámil s hadem a liškou, která mu vysvětlila důležitost přátelství. Objevil ozvěnu a květinovou zahradu. Seznámil se s výhybkářem a obchodníkem.

Na závěr příběhu se nechá Malý princ uštknout hadem, aby se vrátil na svoji planetku. Když to zjistí pilot, tak je smutný, protože ztratil svého přítele.

CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH KAPITOL:

I. kapitola: Vzpomínka na dětství, jak se Exupéry pokouší kreslit (zavřené a otevřené hroznýše), ukazuje, že dospělí nechápu dětský svět, protože je plný fantazie.

II. kapitola: Ztroskotání na Sahaře, setkání s princem. Malý princ chtěl nakreslit beránka (ale pořád se mu nelíbilo), a tak mu nakreslil beránka v krabici (díky své dětské fantazii si mohl představit takového beránka, jakého chtěl).

Dále malý princ vypráví o své planetce, sopkách, růžích a baobabech...

S kým se malý princ na svých cestách setkal:

X. kapitola: Na této planetě se setkal s králem oblečeným v purpuru a hermelínu. Král sice neměl komu nakazovat, ale nedával nesmyslné rozkazy, které nemohly být splněny. A když malý princ opouštěl jeho planetu, jmenoval ho král svým velvyslancem.

XI. kapitola: Na této planetě bydlel domýšlivec, který slyšel pouze chválu (chtěl slyšet pouze chválu).

XII. kapitola: Na této planetě bydlel pijan. Byla to krátká návštěva, která prince velmi rozesmutnila. Byl to totiž pijan, který pil, aby zapomněl, že se stydí, že pije.

XIII. kapitola: Na čtvrté planetě bydlel byznysmen, pořád dokola počítal hvězdy (říkal jim milióny věcíček). Tvrdil, že mu patří hvězdy. Ale jeho práce byla nesmyslná, jelikož hvězdy nemohou patřit nikomu.

U každé z těchto návštěv si malý princ pomyslel, že dospělí jsou opravdu zvláštní.

XIV. kapitola: Pátá planeta byla nejmenší ze všech. Vešla se tam pouze jedna pouliční svítlna a lampář. Jeho planeta se rok od roku točí rychleji a rychleji. A on musí pořád rozsvěcet a zhasínat svítlnu, nikdy nemá čas si odpočinout. Malý princ si myslel, že lampář je jediný člověk, se kterým by se mohl přátelit. Nepřipadal mu totiž směšný na rozdíl od krále, domýšlivce, pijana a byznysmena. A to proto, že se zabýval něčím jiným než sám sebou.

XV. kapitola: Na šesté planetě bydlel starý pán a spisoval obrovské knihy. Byl to zeměpisec, ale vůbec nevěděl, jak vypadá jeho planeta. Neměl žádné badatele. Na této planetě poprvé ucítil lítost, že opustil svou křehkou květinu. Zeměpisec mu poradil, ať navštíví planetu Zemi.

XVI. kapitola: Sedmá planeta byla Země. Setkává se s hadem v Africe, s jednou bezvýznamnou květinou, mluvil na skály, které mu "odpovídaly" ozvěnou, potkal zahradu plnou růží. Byl nešťastný, jelikož jeho květina tvrdila, že je jediná svého druhu ve vesmíru. Ale poté pochopí, že sice jeho růže není jediná ve vesmíru, ale pro ně je tak moc blízká jeho srdci, jako by byla jediná.

XXI. kapitola: V této kapitole se setkává s liškou. Liška mu řekne, jak si ji má ochočit a stanou se z nich přátelé. Tehdy pochopí, že věci jsou stejné, ale pro někoho mohou být vším a výjimečným. Také mu liška dala radu: "Co je důležité, je očím neviditelné. Správně vidíme jen srdcem."

XXII. kapitola: Tu potkal výhybkáře. Ten třídil cestující po tisícových balících do vlaků. Nikdy nevěděli, kam jedou a nikdy nebyli spokojeni tam, kde byli. Jen děti vědí, co hledají a co opravdu potřebují.

XXIII. kapitola: V této kapitole potkal obchodníka, který měl pilulky utiňující žízeň. Když člověk polkne jednu týdně, nemusí už pít. Kvůli 53 minutám týdně.

XXIV. kapitola: V této kapitole se snaží opravit letadlo, hledají studánku. Malý princ se rozhodne, že se nechá uštknout hadem, aby se mohl vrátit zpět na svou planetu za svou milovanou růží. Řekne však, že se neloučí navždy. Že vždy, když se podívá na oblohu, tak ta nejjasnější hvězda bude on.